

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 22 juli 2003

Ö 1356-03

Framställning om utlämning till Italien av R.H.

Offentlig försvarare och ombud: advokaten L.F.

Sedan Justitieministeriet i Italien hos Justitiedepartementet i Sverige begärt att R.H. skall utlämnas till Italien för verkställighet av en i R.H.s utvaro meddelad dom den 14 november 2000 i brottmål, fann Högsta domstolen i beslut den 8 maj 2003 bl.a. att det för prövningen av om hinder föreligger mot utlämning erfordrades att utredningen kompletterades i vissa avseenden,

se Bilaga.

Justitiedepartementet har härefter till Högsta domstolen överlämnat en genom Justitieministeriet i Italien lämnad skrivelse jämte bilagor från Åklagarmyndigheten vid appellationsdomstolen i Venedig. Högsta domstolen har därpå återupptagit handläggningen av ärendet.

Med anledning av den komplettering som kommit in har Riksåklagaren som sin

mening uttalat att R.H.s rätt att förbereda sitt försvar och försvara sig får anses ha blivit nöjaktigt tillgodosedd i det italienska brottmålet och att utevarodomen mot denne får anses ha kommit till under förhållanden som uppfyller kraven i artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

R.H. har för sin del förklarat att han alltjämt anser att det föreligger hinder mot utlämning.

_____

Högsta domstolen beslutar följande

YTTRANDE

Som framgår av Högsta domstolens föregående yttrande i ärendet är det en avgörande fråga huruvida R.H.s rättighet att försvara sig i det italienska brottmålet kan anses ha blivit nöjaktigt tillgodosedd, en fråga som skall bedömas mot bakgrund av föreskrifterna i artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (jfr NJA II 1979 s. 322 och rättsfallet NJA2000 s. 243 samt de domar från Europadomstolen som nämns i Högsta domstolens föregående yttrande).

Uppgifterna från Italiens sida om att R.H. vid häktningförhandlingen den 3 juli 1999 fick del av de anklagelser och den bevisning som åberopades mot honom bör i och för sig godtas (jfr rättsfallet NJA 1989 s. 263). Något protokoll från förhandlingen eller annan dokumentation i saken har dock inte erhållits från de

italienska myndigheterna. Varken genom de uppgifter som lämnats eller genom vad som i övrigt kommit fram i ärendet kan det anses klart framgå att de anklagelser och grunder som åberopades mot R.H. vid häktningsförhandlingen var helt överensstämmande med det som mer än ett år senare framfördes mot honom vid huvudförhandlingen och ledde till att han fälldes till ansvar. Det bör tilläggas att Italien inte har gjort gällande att R.H. personligen delgavs anklagelserna och grunderna för dem vid något annat tillfälle än i samband med häktningsförhandlingen. Däremot har den italienska åklagarmyndigheten till sin skrivelse bilagt en kopia av en fullmakt, dagtecknad den 9 juli 1999, varigenom R.H. utsåg advokaten C.B. till försvarare och gav honom ”alla befogenheter enligt lag och enligt sed, inkl. befogenhet att utse ersättare”. Det får antas att C.B. i sin egenskap av ombud fick del av åtalet mot R.H. före huvudförhandlingen. Den omständigheten kan dock inte anses innebära att R.H.s rättigheter enligt artikel 6 punkten 3 a i Europakonventionen blivit tillgodosedda.

Av utredningen i ärendet framgår att R.H., när han i december 1999 släpptes ur häktet, mottog ett beslut om utvisning ur Italien. Det finns inte anledning att ifrågasätta R.H.s uppgift att han också lämnade Italien kort tid efter frisläppandet. Den italienska åklagarmyndigheten har framhållit att en utvisad kan begära tillstånd att återvända till Italien av juridiska skäl men att R.H. trots att han företräddes av befullmäktigat ombud aldrig vidtagit någon sådan åtgärd. Även om R.H. således hade möjlighet att inställa sig till huvudförhandlingen i brottmålet har det dock inte ens påståtts att myndigheterna försökt delge honom personligen kallelse till förhandlingen eller att myndigheterna utrett huruvida han av sitt ombud C.B. eller på annat sätt före förhandlingen hade underrättats om tiden för denna. Inte heller ger utredningen något stöd för att R.H. avsiktligt undanhållit sig delgivning av kallelse till huvudförhandlingen eller att han skulle ha avstått från att personligen närvara vid denna.

R.H. har ådömts ett långvarigt frihetsstraff. Trots att han i juli 1999 ställde ombud för sig i målet och denne också var närvarande vid huvudförhandlingen finner Högsta domstolen med beaktande av kraven i artikel 6 punkterna 3 a–d i Europakonventionen att hans rättighet att försvara sig inte kan anses ha blivit nöjaktigt tillgodosedd. Eftersom någon försäkran inte lämnats av Italien om att R.H. har möjlighet att påkalla ny domstolsprövning som tillgodoser hans rättigheter, finner Högsta domstolen att det föreligger hinder mot utlämning enligt 9 § tredje stycket andra meningen lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Vid Högsta domstolens nu gjorda bedömning av utlämningsfrågan upphör enligt 16 § tredje stycket utlämningslagen beslutet om att hålla R.H. häktad i ärendet genast att gälla.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR

För biträde åt R.H. i utlämningsärendet tillerkänns L.F.

ytterligare ersättning med sextusentrehundrasex (6.306) kr, varav 4.824 kr för arbete och 1.482 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Thorsson, Blomstrand, Pripp (referent),
Lindeblad och Ella Nyström
Föredragande revisionssekreterare: Mosesson

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 8 maj 2003

Ö 1356-03

SÖKANDE

Justitieministeriet i Italien

MOTPART

R.H.

Offentlig försvarare och ombud: advokaten L.F.

SAKEN

Utlämning

Justitieministeriet i Italien har i en framställning den 5 december 2002 begärt att R.H. skall utlämnas till Italien. Till stöd för framställningen har åberopats bl.a. en dom den 14 november 2000 från en domstol i Padova (*La Corte di Assise di Padova*), Italien, varigenom R.H. har i sin utvaro dömts bl.a. till fängelse 10 år för försättande av annan i slaveri, för upprepade fall av sexuellt våld under försvårande omständigheter, för medverkan till prostitution av minderårig med våld eller hot samt för medverkan till brott mot lagen om avskaffande av reglering av prostitution och kamp mot tredje parts utnyttjande av annans prostitution, allt i Padova mellan de första dagarna i juni och den 1 juli 1999.

Sedan ärendet enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott överlämnats till Riksåklagaren och utredning verkstälts, har Riksåklagaren enligt 17 § samma lag överlämnat ärendet jämte eget yttrande till Högsta domstolen.

R.H. har motsatt sig utlämning.

R.H. har i utlämningsärendet varit berövad friheten som anhållen och häktad sedan den 9 november 2002.

Högsta domstolen har den 29 april 2003 hållit förhandling i ärendet.

Högsta domstolen beslutar följande

YTTRANDE

De gärningar för vilka R.H. dömts motsvarade vid tiden för gärningarna olaga frihetsberövande, olaga tvång, koppleri och våldtäkt. Påföljden har bestämts till bl.a. fängelse tio år. Såvitt avser 4 § utlämningslagen föreligger inget hinder mot utlämning.

Sverige och Italien har träffat överenskommelser som innebär att 9 § tredje stycket första och andra meningarna nämnda lag är tillämpliga.

Enligt tredje styckets första mening skall en utländsk dom godtas, om det ej i särskilt fall framgår att domslutet är uppenbart oriktigt. Vad R.H.

anfört i ärendet visar inte att det italienska domslutet är uppenbart oriktigt.

Eftersom domen meddelats utan att R.H. varit personligen närvarande vid förhandlingen i saken inför domstolen, skall domen enligt tredje styckets andra mening godtas endast om den dömdes rättighet att försvara sig likväl kan anses ha blivit nöjaktigt tillgodosedd eller den dömden, enligt försäkran som den främmande staten lämnar i utlämningsärendet, har möjlighet att påkalla ny domstolsprövning som tillgodoser nämnda rättighet. Någon sådan försäkran har inte lämnats av Italien.

Vad gäller R.H.s möjlighet till nöjaktigt försvar har han anfört följande. Något förhör hölls inte med honom efter gripandet den 1 juli 1999. En representant för polisen eller åklagarmyndigheten framkastade vissa påståenden om brottslighet, vilka R.H. inte gavs tillfälle att ta ställning till. Påståendena rörde inte till någon del gärningar med vålds- eller hotinslag och inte heller brott motsvarande olaga frihetsberövande utan enbart den ekonomiska hanteringen kring prostitutionen. Han träffade en för honom förordnad offentlig försvarare i anslutning till häktningsförhandlingen den 3 juli 1999 utan att han hade möjlighet att förbereda förhandlingen med denne. De anklagelser som riktades mot honom under häktningsförhandlingen hade inte samma omfattning som åtalet. Något protokoll från häktningsförhandlingen har inte förebragts. Under tiden efter häktningsförhandlingen tills han utvisades från Italien förekom inga nya förhör med honom, och han hade ingen kontakt med någon offentlig försvarare. Under de första två månaderna i häktet fick han vid några tillfällen besök av en advokat, som anlätts av vänner till honom. Advokaten kunde inte lämna några besked om utredningen, utan samtalen hade övervägande social karaktär. Advokaten företrädde honom senare under förhandlingarna inför domstolen, men han kan inte erinra sig att han

undertecknat en fullmakt för advokaten. När han i slutet av december 1999 släpptes ur häktet därför att den maximala häktningstiden på sex månader gått ut, delgavs han ett utvisningsbeslut, och han lämnade landet ett par dagar därefter. Han har sedan dess inte varit i Italien. Vid frisläppandet fick han inte några besked om den fortsatta handläggningen, och han var ovetande om de förhandlingar som ligger till grund för domen. Han har inte tagit del av domen. Att det förekom en förberedande förhandling i juni 2000 talar för att utredningen måste ha varit omfattande och att den inte var färdig när han släpptes ur häktet vid årsskiftet 1999/2000.

Italien har på kompletterande frågor från Riksåklagaren anfört bl.a. följande. R.H. informerades vid häktningsförhandlingen den 3 juli 1999 om de åtalpunkter som upprättats mot honom. Han bestred dock uppgifterna om brotten för vilka han senare blev definitivt dömd. Under rättegången var R.H.s försvarare närvarande och utövade alla befogenheter som en försvarare har rätt till enligt de processuella reglerna. R.H., som uteblivit från rättegången, underrättades om domen genom att en kopia överlämnades till hans försvarare den 30 januari 2001.

Frågan, om en dömd haft nöjaktiga möjligheter att försvara sig, bör bedömas mot bakgrund av artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Däri stadgas:

1. Var och en skall, vid prövningen av [...] en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis [...] förhandling [...].
3. Var och en som blivit anklagad för brott har följande minimirättigheter

- a) att utan dröjsmål, på ett språk som han förstår och i detalj, underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom,
- b) att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar,
- c) att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som han själv utsett [...],
- d) att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot honom samt att själv få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom,
- e) [...].

Europadomstolen har vid flera tillfällen prövat om italienska utevarodomar uppfyller kraven i rättighetskonventionens artikel 6. Av Europadomstolens avgöranden framgår *att* den åtalade har rätt att få kännedom om åtalspunkterna i detalj, *att* den lagförande staten i vart fall måste göra rimliga ansträngningar för att delge honom kallelse till rättegången, *att* det inte räcker att han på annat sätt förstår att ett rättsligt förfarande inletts, *att* hans underlåtenhet att hålla den lagförande staten underrättad om sin adress inte utgör grund för att använda kungörelsedelgivning, *att* han, fastän det inte uttryckligen framgår av konventionen, har rätt att närvara vid förhandlingen så att han kan granska åklagarens bevisning även om han där är företrädd av en advokat *men att* han kan avstå från rätten att närvara personligen om avståendet är uppenbart och sker när han känner till anklagelserna. I vad mån en person kan lagföras utan delgivning, när rimliga ansträngningar gjorts för att delge honom åtalspunkterna och kallelse till rättegången, framgår inte klart av hittillsvarande praxis. Den dömde skall dock inte behöva bevisa att han inte försökt undandra sig lagföring. (Se fallen Colozza 12 februari 1985, A nr 89, Brozicek 19 december 1989, A nr 167, F.C.B. 28 augusti 1991, A nr 208-B, och T. 12 oktober 1992, A nr 245-C.)

Det ankommer på den stat som begär utlämning med stöd av en utevarodom att styrka att den dömda haft nöjaktiga möjligheter att försvara sig. Uppgiften i Italiens svar, som får förstås så att R.H. redan vid häktningsförhandlingen två dagar efter gripandet fick kännedom om alla de anklagelsepunkter för vilka han slutligen dömdes mer än ett år senare, framstår i sig som osannolik och har inte styrkts genom företeende av ett protokoll från häktningsförhandlingen eller på annat likvärdigt sätt.

För prövningen av om hinder föreligger mot utlämning fordras att utredningen kompletteras i detta och andra avseenden.

Högsta domstolen anmäler därför till Justitiedepartementet frågan om åtgärd för införskaffande av följande kompletteringar från Italien.

- 1) Handling som utvisar att R.H. vid häktningsförhandlingen eller senare, men i vart fall före domstolsförhandlingen den 14 november 2000, personligen fått del av samtliga åtalpunkter som omfattas av domen.
- 2) Uppgift om huruvida R.H. personligen mottagit kallelse till den nämnda förhandlingen och i så fall när eller, i förekommande fall, varför någon kallelse inte delgivits honom.
- 3) Uppgift om huruvida R.H. lämnat den advokat, som försvarade honom vid förhandlingen, skriftlig fullmakt samt uppgift om fullmaktens innehåll.
- 4) Uppgift om huruvida, när och hur R.H., med full och dokumenterad vetskap om åtalpunkterna, förklarat att han avstod från att vara närvarande vid förhandlingar i målet.

Med beaktande av att R.H. är häktad och i utlämningsärendet varit frihetsberövad sedan den 9 november 2002 är det angeläget med en skyndsam handläggning.

Högsta domstolen, som på anförda skäl finner att det föreligger sådana hinder mot ärendets prövning i förevarande skick som avses i 32 kap. 5 § rättegångsbalken jämförd med 18 § andra stycket utlämningslagen, beslutar enligt förstnämnda lagrum att ärendet skall vila i avvaktan på hindrets undanröjande.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR

För hittillsvarande biträde åt R.H. i utlämningsärendet tillerkänns L.F. av allmänna medel femtioettusensjuhundratrettioen (51.731) kr, varav 28.944 kr avser arbete, 8.865 kr utlägg och 13.922 kr tidspillan. Denna kostnad skall stanna på staten.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Thorsson, Pripp, Håstad (referent),
Lindeblad och Ella Nyström
Föredragande revisionssekreterare: Mosesson